

- משך הבוחן – 70 דקות.
- כל חומר עזר אסור בשימוש, למעט סילבוס הבוחן.
- בתשובותיכם יש צורך לנמק (גם אם לא כתוב במפורש לעשות כן), להניח הנחות חלופיות ולהשתמש באסמכתאות במקום שהדבר נדרש.
- שימו לב למגבלת המילים בכל שאלה. מובן שאין חובה לנצל את כל מלוא המילים בכל שאלה.
- הסילבוס לבוחן מצורף כנספח. מובן שלא כל המופיע שם רלוונטי לתשובות.

בהצלחה!

במקרה לפנינו ישנה סיבתיות עמומה. הייתי מיעצת לרונית להשתמש במבחן הטייה הנשנית שמעלה השופט ריבלין בפס"ד מלול. המבחן נועד למקרים בהם יש קבוצת ניזוקים שניזוקו ע"י מזיק משותף אך אינם יכולים להוכיח קשר סיבתי במאזן אחריות של מעל 50% ולכן לא זכאים לפצויים. למבחן זה נדרשים 4 תנאים:

1. מזיק

2. קבוצת ניזוקים

3. סיכון חוזר ומשותף (מעשה אחד שחוזר על עצמו ופוגע במספר ניזוקים גם אם בדרכים שונות)

4. הטייה קבועה לצד אחד (יכול להיות למתחת 50% או למעל 50%)

במקרה שלנו התנאים מתקיימים ישנו מזיק יחיד- עידו- שפגע בקבוצת ניזוקים-המשתתפים מהמסיבה שחלו- סיכון חוזר ומשותף זה השתתפות עידו במסיבה והטייה קבועה זה הקושי של החולים להוכיח קש"ס בין עידו למחלתם ולכן רונית יכולה לטעון למבחן הטייה הנשנית. מבחן זה נועד לקיום מטרת צדק מתקן ונתינת הפיצוי לניזוק גם כשמתקשה להוכיח קש"ס

לחלופין רונית יכולה לביא את הסטיסטיקה של כמה אנשים חולים ביום ולהשוותה ביחס למספר המשתתפים שחלו וביחס למגעים עם עידו ובכך להוכיח מעל 50% את אחוזי אחריותו גם אם הם נמוכים מ-50% כפי שנעשה בפס"ד קרישוב. השופט נאור התנגדה לדרך זו משום שאינה מדעית אך השופטת דורנר קבעה כי במשפט אפשר להסתמך על סטיסטיקה משפטית גם אם אינה מדעית כאשר האמצעים להוכחה מדעית במקרה בעייתיים. פה יש ערך עליון לקיום מטרת צדק מתקן ונתינת הפיצוי לניזוק גם כשמתקשה להוכיח קש"ס אך יש בסיס לטענתו.

יש יותר סיכוי ששיטת מבחן הטייה הנשנית תתקבל מאשר שיטת ההסתברות שכן בפס"ד מלול השופטת נאור שהביאה את שיטת ההסתברות הייתה בדעת מיעוט וגישתה לא התקבלה.

חסר: דיון בדעתה של הש` פרוקצ` ה (5-)

שיקולי מדיניות משפטית כלליים-ערכיים (להלן: "שיקול ערכי") ו**שיקולים משלימים** הם שיקולים שעוזרים לביהמ"ש להגשים את מטרות דיני הנזיקין. דוגמה לשיקול ערכי- קדושת החיים. דוגמה לשיקול משלים- מדרון חלקלק. לפעמים תביעה תידחה למרות שמתקיימת נוסחת האחריות הנזיקית משום שהשיקולים הערכיים או המשלימים מעלים סוגיות במקרה שסותרות את מטרות דיני הנזיקין. לפעמים תביעה תתקבל למרות אי קיום הנזק מה משום שהשיקולים הערכיים חשובים יותר בעיני השופטים. שיקולי מדיניות יכולים גם להשפיע על שיעור הפיצויים.

בפס"ד אמין נאמין ילדים תבעו את אביהם שנטש אותם על נזק נפשי בשל ההזנחה הרגשית. **התביעה נדחתה** משום שיקול משלים של מדרון חלקלק- החשש שאם תביעה כזו תתקבל למחרת ילדים יתבעו את הוריהם גם במקרים פשוטים ומגוחכים יותר.

בפס"ד קרישוב יצחק קרישוב תבע את הקיבוץ בו עבד על רפידות בלמים מאזבסט בטענה שעבודה זו גרמה לו לחלות בסרטן. היה חסר הוכחה מדעית מספקת של קשר סיבתי בין העבודה לסרטן שכן לא היו מספיק מחקרים בעניין באותו הזמן. **התביעה התקבלה** השופט דורנר קבעה שיש להסתפק בהוכחות שהביא קרישוב משום ש"חסר קש" וחוסר ההוכחות לא היה באשמתו. היה במקרה **שיקול של כיס עמוק** שכן נתבע היה קיבוץ ולכן נתפס כבעל אמצעים והעיקר היה שקרישוב הנזוק יקבל פיצוי.

בפס"ד אבו חנא ילדה מכפר ערבי עברה תאונה ונקבעו לה אחוזי נכות. במשפט דנו על פיצוי אובדן כושר השתכרות- הניזוקה רצתה פיצוי על אובדן כושר השתכרות אך הביטוח טען שבשל הרקע שלה, המגזר ומעמדה הסוציו אקונומי הנמוך הסיכויים שהייתה עובדת נמוכים ועל כן צריך לפצות אותה בפחות במוצק המשק (התבססות הפוכה על פס"ד ג'ון כהן). השופט ריבלין קבע שמשום שהיא ילדה צעירה לא ניתן להעריך מה הייתה משתכרת ומה היה הפוטנציאל שלה ולא דנים בני עניים לעוני. בשל שיקול ערכי של **לתת לקטינה לכתוב את סיפור חייה** תביעתה של אבו חנא **התקבלה** ונקבע לה פיצוי בגובה ממוצע המשק.

בפס"ד המר נ עמית מדובר בהורים עם מחלות גנטיות שעקב ייעוץ רפואי רשלני לא התגלה שלילדם יש מום והם לא הפסיקו את ההריון. בתביעה נדונה עילת "חיים בעוולה" של הקטין שאוממרת כי בעצם היותו חי גרם לקטין נזק. וביהמ"ש מחליט כי **לדחות** את התביעה ולבטל את עילת "חיים בעוולה" מתוך שיקול ערכי שערך קדושת החיים חשוב יותר.

תשובה עבור שאלה מס' 3 (10 נק' - שאלת בחירה 2/3)

שיקול משלם הנובע מצדק חלוקתי. נקיטת אמצעים לפיזור התשלום על הנזק מבעוד מועד. מחלק את נטל הנזק כך שלא יפול על אדם אחד. לדוגמה ביטוח- גובה תשלום מכל המשתמשים כך שכאשר אדם אחד מזיק הביטוח משתמש בכספי כלל המשתמשים לתשלום הפיצויי על הנזק. דוגמה נוספת-תמחור מוצר העלול לגרום לנזק: יצור מקדחה עולה 80 שקלים, המחיר המומלץ כדי שיהיה רווח למוכר הוא 90 שקלים והוא מוכר במאה שקלים כדי שאם ייתבע על נזק שנגרם יהיה לו מהיכן לשלם פיצויים.

יש הרואים בו ממש מטרה (1-).

כיס עמוק-גוף או אדם- בד"כ המזיק- שביהמ"ש מניח כי יש לו משאבים גדולים בהתבסס על נסיבותיו. בדר"כ מדובר בגופים גדולים כמו בי"ח, בנקים ורשויות. יחשבו בעלי כיס עמוק גם אם בפועל הם בשיטת רגל. ביהמ"ש לעיתים יעדיף לפסוק שהמזיק ישלם את מלוא הנזק גם אם אחראי רק לחלקו משום שיש לו כיס עמוק. זהו שיקול משלים הנובע מצדק חלוקתי. לדוגמה בפס"ד מלך נ' קורנהויזר המזיק הוא רופא שגר בשכונת עושר ולכן מעדיפים לחייבו במלוא הנזק כי מניחים שיעמוד בכך.

